

Tisovský mesačník

XXXV. ROČNÍK

apríl 2025

číslo 4

cena: zdarma

KAMENÁRSTVO GATIAL REVÚCA

- pomníky, hrobky, rekonštrukcie
- čistenie a dvíhanie hrobov
- obnova písma
- doplnky
- kamenárske produkty pre stavebníctvo

0915 538 851
0908 230 638

info@kamenarstvogatial.sk

ZĽAVY
až do výšky 30%

www.kamenarstvogatial.sk

po telefonickom dohovore prideme vybaviť Vašu objednávku na miesto určenia

ZVEREJNENIE

zámer prenechať majetok mesta Tisovec do nájmu priamym nájmom, podmienok priameho nájmu, minimálnej ceny pre predkladanie cenových ponúk a zároveň lehoty na doručenie cenových ponúk záujemcov Mesto Tisovec podľa ustanovenia §9a ods. 2), ods. 10), s poukazom na ustanovenie §9aa ods. 1) Zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí platnom znení (ďalej len „Zákon“) a s poukazom na Uznesenie Mestského zastupiteľstva v Tisovci č. 459/2025 zo dňa 26. marca 2025, vykonateľné 27. marca 2025 zverejňuje zámer prenechať nehnuteľný majetok mesta Tisovec do nájmu priamym nájmom (konanie o cenových ponukách):

Zámer a identifikácia predmetného majetku:

zámer prenechať majetok do nájmu: **nehnuteľný majetok Mesta Tisovec určený na komerčný nájom:**

nebytové priestory v objekte na ul. Malinovského, zapísanom na liste vlastníctva č. 1354 pre k. ú.: Tisovec, obec: Tisovec ako stavba, súpisné číslo 5, na pozemku CKN parcelné číslo: 349, druh stavby: 12 – zdravotné stredisko, a to v rozsahu:

nebytové priestory na 2. nadzemnom podlaží, pozostávajúce z dvoch samostatných prevádzkových miestností – v podiele 1/1; podlahová plocha: 21,14 m² a zároveň spoločné priestory 2. nadzemného podlažia (prechodová čakáreň, WC personál, WC klienti, kumbál) v podiele 1/2 z podlahovej plochy 15,82 m², t. j.: 7,91 m², spolu 29,05 m², priamym nájmom. Ostatné podmienky nájdete na verejnej tabuli mesta a na jeho webovej stránke.

POZVÁNKA NA KRST KNIHY

CLEMENTIS MINISTER NA POPRAVISKU

Galéria MsKS Tisovec
28. apríla 2025 o 16:00 hod.

Účinkujú:
Autor knihy **ĽUBO OLACH**
Moderátor večera **ĽUBO OLACH ml.**
Mužský spevokol **Dr. Sama Daxnera**

Ďalšie pripravované podujatia:

Lojkov Tisovec - 26.4.
Stavanie mája - 30.4.
Spomienkové služby božie pri príležitosti 200. výročia položenia základného kameňa kostola a 250. výročia narodenia biskupa Pavla Jozeffyho evanj. kostol - 4.5. o 9,30 hod.
Slávnostný kazateľ biskup Ján Hroboň
Deň víťazstva nad fašizmom (80 rokov)
Bližšie info na plagátoch, v mestskom rozhlase a na web stránke mesta

Montáž plastových okien a dverí.
Montáž vnútorných a vonkajších žalúzií, elektrických žalúzií, siet'ok proti hmyzu.
Servis.
0918 912 545

Príhovor primátora mesta Tisovec počas pripomienky Dňa učiteľov

Vážené pani učiteľky, vážení páni učiteľia, milí hostia, Je mi cťou srdečne Vás dnes privítať tu v obradnej sieni MsÚ Tisovec pri príležitosti Dňa učiteľov – sviatku, ktorý patrí Vám, ktorí svojou prácou a odhodlaním formujete budúcnosť našej spoločnosti. V prvom rade vám chcem vyjadriť úprimnú vďaku za vašu neoceniteľnú prácu. Byť učiteľom nie je len povolanie – je to poslanie. Poslanie, ktoré si vyžaduje nielen odbornosť, ale aj srdce, pochopenie a schopnosť motivovať. Každý deň odovzdávate svoje vedomosti, skúsenosti a hodnoty mladým ľuďom, ktorí sú budúcnosťou nášho mesta, regiónu aj celej krajiny. Ste nielen učiteľmi, ale aj vychovávateľmi, mentormi a často aj oporou pre vašich žiakov.

Učiteľské povolanie nikdy nebolo jednoduché a dnešná doba so sebou prináša nové výzvy. Napriek tomu dokázate s obdivuhodnou trpezlivosťou, odhodlaním a nadšením viesť svojich žiakov k poznaniu a kritickému mysleniu. Vytvárate prostredie, kde sa deti a mladí ľudia môžu rozvíjať nielen po akademickú stránku, ale aj ako osobnosti s hodnotami a charakterom.

Chcem vás ubezpečiť, že si vašu prácu hlboko vážime a ceníme. Mesto Tisovec podporuje a bude aj naďalej podporovať vzdelávanie a vytvárať podmienky, v ktorých sa vám bude pracovať čo najlepšie.

Želám vám, aby ste vo svojej práci nachádzali radosť, aby ste v každom dni videli zmysel a aby ste boli obklopení uznaním, ktoré si právom zaslúžite. Nech vám vaši žiaci prinášajú radosť a nech vo vás nikdy nevyhasne vášša pre učenie a odovzdávanie vedomostí pre naše nasledujúce generácie. Na záver vám želim veľa zdravia, trpezlivosti a hlavne veľa energie na prácu ktorú robíte, a ktorá je dôležitým poslaním pre spoločnosť.

Ďakujem vám za všetko, čo robíte, a prajem vám krásny Deň učiteľov!

Bc. Ján Vengrín, MBA

Klaňačka účinkujúcich po pásme o Hrebendovi - s.3

Materská škola - vynášanie Moreny

Jubilujúci Tisovský mesačník

Tisovský mesačník si v tomto mesiaci pripomína 35 rokov svojho vzniku. Vznik vlastných mestských novín, ktoré by v novej spoločensko-politickej situácii po Novembri 89 zaznamenávali život v meste je kolektívnym dielom. Eva Manicová, riaditeľka mestského kultúrneho strediska vydávala Kultúrny mesačník. Pri písaní na klasicom písacom stroji jej pomáhal zamestnanec MsKS Juraj Brož. Primátor mesta Peter Mináč prišiel s nápadom zmeniť Kultúrny mesačník na mestské noviny. Ja, ako viceprimátorka mesta, som nápad podporila. Tak vznikol Tisovský mesačník.

Oficiálne TM vznikol uznesením mestského zastupiteľstva MZ 21/1991. Vydáva ho MsÚ Tisovec. TM sa vyvíjal a menil po vizuálnej stránke, ako sa vyvíjala technika, počítače, najmä programy, kopírky, i po obsahovej, ktorá sa stále hľadá. Je k dispozícii zadarmo v tlačenej podobe a aj v digitalizovanej podobe na oficiálnej stránke mesta.

V tiráži novín sú dva povinné oznamy – redakcia si vyhradzuje právo na úpravu rukopisov a redakcia nezodpovedá za obsah článkov od prispievateľov. Niekedy sa tieto dve veci dostanú do konfliktu a môžu vyvolať subjektívny dojem o uplatňovaní cenzúry.

TM plní informačnú i vzdelávaciu funkciu. Je dobrým zdrojom aj pri zbieraní informácií pri písaní mestskej kroniky. Dáva priestor i pre

vyjadrenie postojov ku spoločensko - politickým témam na lokálnej i slovenskej úrovni. Cieľom bývalých i súčasnej redakcie bolo a je zvyšovať úroveň tohoto dôležitého komunikačného prostriedku. Takým bola aj moja snaha zbaviť sa titulománie. Nikto z nás nevidel v slovenských ani svetových novinách, aby si autori príspevkov, novinári, udávali tituly, aj keď sú ich držiteľmi. Pri externých prispievateľoch je pri mene, bez titulu, uvedená funkcia, pozícia. To by mohlo byť návodom aj pre náš Tisovský mesačník. Použitie titulu pri autorstve príspevku nie je v rozpore so zákonom, nie je zakázané, je len smiešne. Moja snaha sa minula účinkom. Tak, ako sa vyvíja a dynamizuje život v Tisovci, mala by sa táto dynamika a rôznorodosť premietnuť i do obsahu TM. Napr. určiť pravidlá a rozsah už pravidelných príspevkov a v nových príspevkoch zachytiť aktuálnu rôznorodosť života v Tisovci a na Rimavskej Píle. To vyžaduje kombináciu dobrých nápadov ľudí, zodpovedných za TM a ochotu a aktivitu občanov. Môže byť návodom, ako tvoriť kvalitné a čitateľmi obľúbené a žiadané mestské noviny. A je to aj želanie do ďalších čísel a rokov Tisovského mesačníka.

Helena Pašaiaková

P r a j e m e V á m v e s e l ú V e ľ k ú n o c !

Sila prírody

Bez výnimky na každý vek, naša príroda mocný je liek. Lieči telo, dušu v nepokoji, všetky boľacky nám hojí.

Hory, doliny, zázračné vody, nutno je navštíviť keď je pekne i v čase nepohody.

Naposledy prezrel som už niekoľký krát, do výšin sa čnejúci, vznešený Muránsky hrad.

Vždy nadchne niečim novým zvedavú moju myseľ. Teraz práve v hĺbke vyšiel z nory prvý syseľ.

Neviem čo ho prebralo či slnkom zhriaty vzduch, alebo na blízkom obrovisku čulý pracovný ruch.

Pozrel hore ku mne či mu niečo nehrozi, no ja už na krídlach jari v slnečnom koči sa vozím.

Letím na Kohút, Prednú horu i Stolicu, na Kľak aj Poludnicu. Láka ma tiež krásne biela Kráľova hoľa, hruď svoju pobozkať ma volá.

S pohľadu Cigánky ocitám sa v zajatí Trstia, Šajby, Ostrej. Čo viac si môžem priať, ako byť v srdci domoviny mojej.

Aj keď sa už mrká nechce sa mi ešte dole ísť. Verím ale, že aj keď už nebudem, budem sem musieť prísť. *Karol Huška*

Ako budeme dbať, tak sa budeme mať

Čo nám druhé zostáva, len prijať to, čo sme doteraz zanedbali a žiť z toho, o čo sme dbali. Je to o živote, o hodnotách. Život je zlodej, všetko si berie. Dôležité je, aby bolo z čoho brať. Keď sme dbali o seba, zdravie, vzdelanie a o to, kde teraz žijeme a ako žijeme. Súčasná ekonomická a spoločenská realita nás bude stále skúšať a ukáže sa, či sme dosť dbali. Tí, ktorí sa uspokojili s nedbalosťou, budú ťažko dolovať uspokojenie, lebo nebude z čoho. Domáhať sa solidarity je problematické, pretože ostatní, ktorí dbanie pokladali za svoju prioritu, získali životný kapitál, ktorý im bude slúžiť. Budú sa po ňom pachtiť, tí druhí, nebanliví, našli dno životnej studne, kde už nič nie je. Vždy je však možnosť nájsť riešenia, ktoré môžu pomôcť.

Je to aj charita, ktorú máme aj v Tisovci. Občianske združenie Pomocnica je zábezpekou proti núdzi. Núdza je protivník dbania. Každého z nás tá núdza raz môže prevapiť. Je to moment a zmení sa náš život. Núdza, nešťastie, choroba ukážu, či sme dostatočne dbali.

Dbať na to, aby sme mali to, čo potrebujeme

Je to životná filozofia, ktorá prechádza z generácie na generáciu. Len sa to treba naučiť. Slovenské rodiny zameriavajú výchovu svojich detí aj na to, aby si uvedomili, že je to vklad do života. Teraz to začíname výrazne pociťovať. Treba dbať aj na to, aby sme všetko finančne zvládli. Odvaha požičať môže hraničiť s hazardom. Hazard vždy zavaňa dobrodružstvom, možno aj rizikom. Ľuďi vždy lákalo urobiť aj nezmyselné veci. Protiváha takémuto konaniu je zmysluplné konanie a to sme sa ocitli na hrane rozhodovania. Ako rozhodneme, tak bude.

Moc nemáme na to, aby bola mocná,

ale na to, aby bol z nej úžitok. To je dilemma slovenskej politiky. Predseda vlády Robert Fico ponaprával chyby koalíčných strán a z nespokojencov urobil ministrov a štátnych tajomníkov. Dbá, aby nám mal kto vládnuť. Zvýšia sa im aj platy, tiež poslanci národnej rady neobídu na sucho. V rámci štátneho rozpočtu je to „prd do Stromovky“, ako to prehlásil. Konsolidácia to zaplatí. Občania požičali štátu pol miliardy, tak jesto z čoho. Opozícia sa chlapí, že navrhne zmrazenie, len aby. Splnomocnenec vlády pre preverovanie manažovania pandémie poslanec Peter Kotlár rozdelil ľudí na očkovaných a neočkovaných. Očkovaní, Kukurice, budú trpieť zmenou DNA. Možno, že budú lepší. Nedajboh, aby prišla ďalšia verzia covidu. Akákoľvek choroba je drahá, to sa hneď pozná.

Ani Tisovec nezaostáva v dbaní. Marcové zasadnutie poslancov riešilo najprv zvýšenie poplatkov za družinu v ZŠ Dr. Clementisa. Poslanci potvrdili zvýšenie, lebo treba dbať aj o rozpočet mesta a kasa je len jedna. Veľmi z nej nekypia peniaze. Riaditeľ mestských lesov Karol Kubíni informoval o hospodárení spoločnosti za rok 2024. Skončilo to stratou cca 70 000,-€. Pokes ťažby podľa schváleného plánu je o 30 % , tak by sa mala zredukovať aj výdavková časť. Je tu však dilemma, treba dbať o zamestnanosť. Riaditeľ mestského podniku služieb Štefan Bálint skonštatoval za rok 2024 stratu cca 40 000,- €. Udržal však ceny za teplo, bolo tam iba minimálne navýšenie. Tisovec má jedno z najlacnejších bývaní v bytových domoch, dbá o nájomníkov. Náučný chodník v Rovni, ktorý budú budovať mestské lesy, môže veľa naučiť. Treba však dbať, ako sa k nemu bude dať dostať. Strata je to, keď niečo stratíme, je výstrahou ekonomiky.

Poslanci si vypočuli aj ponuku na fotovoltiku. Nečerpajú sa peniaze z environmentálneho fondu. Vhodné by to bolo pre mestské budovy, školy. Všetko by zaplatil štát, ešte aj projekt. Tak ako?

Ničoho nie je tak veľa, aby sa dalo uspokojiť všetkých,

ani peňazí v mestskom rozpočte. Treba dbať, aby sa použili na to, aby splnili účel. Boli rozdelené finančné prostriedky pre športové aktivity. Môže sa hrať aj prehrávať, dôležité je, aby sa dbalo, aby bolo s kým hrať a cvičiť, turistovať. Tisovec a Rimavská Píla má investičný dlh. Primátor Ján Vengrín síce zháňa peniaze, hlavne od štátu a európskych fondov. Nový minister možno objaví aj Tisovec. Akosi chýba politická vôľa. Dbať treba o ľudí, ktorí tu žijú a chcú žiť a hlavne na to treba dbať aby boli spokojnejší.

Vladimír Pašiak

Marec v našej knižnici

Marec - mesiac knihy je skvelou príležitosťou na zvýšenie záujmu o čítanie. Tento mesiac pomáha zvýšiť povedomie o význame literatúry a jej vplyve na kultúru, vzdelávanie a osobný rozvoj. Pomáha nám uvedomiť si, akú hodnotu majú knihy v našich životoch.

Marec – mesiac kníh sme aj v našej knižnici prežili naplno! Hneď prvý marcový týždeň sme sa zapojili do celoslovenského podujatia - Týždeň slovenských knižníc, počas ktorého sme ponúkli bezplatný zápis do knižnice i vrátenie dlho požičaných kníh "bez pokuty". Keďže tento týždeň boli aj jarné prázdniny, pripravili sme pre záujemcov Kub spoločenských hier, na ktorom si mohli decká zahrať známe i menej známe hry. V utorok sme spolu s MsKS Tisovec zorganizovali detský karneval, na ktorom nechýbali tvorivé dielničky, súťaže, "škola tanca" a bola aj tombola!

Počas informatických hodín sme našim škôlkarom ukázali, že knihy sú bránou do sveta fantázie, poznania a spoločných zážitkov. Spoznali dobrodružnú cestu knihy od výroby papiera až na pulty kníhkupectiev či na policu v knižnici. S veľkým záujmom si prezerali detské knihy, knihy, ktoré v nich prebudili zvedavosť. Pretože láska ku knihám sa rodí už v detstve. So štvrtálmí sme spoznali knihu Evy Borušičovej - Dokonalé dieťa, ktorú nám v Literárnej záhradke ponúkol priateľ Osmijanko. Navštívili sme aj Senior klub v Rimavskej Píle, kde sme predstavili zaujímavé knižné tituly a spomenuli sme si aj na piľanského rodáka - Mateja Hrebendu. Práve po ňom oslavujeme Marec ako mesiac knihy. Keďže tohto roku uplynulo

145 rokov od jeho úmrtia, v spolupráci s mestom Hnúšťa sme pripravili literárne pásmo o jeho živote a diele. Naše marcové knižné putovanie sme ukončili sériou podujatí pre žiakov Základnej školy Dr. V. Clementisa v Tisovci. Počas celého mesiaca sa na podujatiach zúčastnilo 400 návštevníkov. Dôležitou súčasťou našej knižníckej práce je aj pravidelné doplňovanie knižného fondu, aby čo najviac vyhovoval potrebám našich používateľov. V marci sme náš fond doplnili o 35 nových kníh v hodnote 510,00 €.

Počas marca sa do knižnice zaregistrovalo 42 nových používateľov, ktorí si vypožičali 1780 dokumentov. Pre študentov sme vypracovali 3 rešerše (58 záznamov) podľa požiadaviek a poskytli sme 13 bibliografických a faktografických informácií. Na našom FB profile sme si pripomenuli 5 významných tisovských a regionálnych osobností (Jaroslav Augusta, Ján Boor, Ľudovít Vansa, Matej Hrebenda, Pavol Koniar).

Knihy sú oknom do rôznych svetov a kultúr. V dnešnej uponáhľanej dobe, kedy väčšina z nás svoj voľný čas radšej trávi so smartfónom v ruke, prezerajúc sociálne siete a zabávajúc sa krátkymi videami, sa môže zdať, že knihy už strácajú svoj význam. Mesiac knihy slúži aj ako pripomienka, že čítanie je nielen zábavné, ale aj dôležité pre náš osobný rozvoj.

Mirka Kojnoková

Spoza dverí

Konečne, po nekonečnej zime skúpej na sneh a snehové radovánky, zasvietilo slniečko a ohlásilo príchod lepších čias. Teda aspoň čo sa prírody týka. Aj naše školské deti hneď pookriali, rozdzávotali sa akosi veselšie a už sa zapojili do športových aktivít a súťaží.

Druhý marcový týždeň, 10. marca, nastúpili dievčatá v súťaži vo vybíjanej proti žiakom z Hrachova a z Klenovca. Úspešne zdolali protihráčky v obvodnom kole a získané 1. miesto im zabezpečilo

postup do okresného kola. To sa uskutočnilo 12. marca v Rimavskej Sobote, kde si „vybili“, krásne 2. miesto. Počas turnaja ich razantne podporovala Mgr. E. Hanusková. Gratulujeme! Keďže marec je mesiacom kníh, čo nám zrejme nikomu netreba pripomínať, žiaci I. stupňa postupne navštevovali Mestskú knižnicu A. H. Škultétyho, kde sa najmä tí, ktorí nie sú jej pravidelnými návštevníkmi, zoznámili s jej priestormi, knihami, tetami knihovničkami, ktoré im všetko radi a pútavo priblížili. Nezháľali sme ani priamo v škole, keď Mgr. G. Kéry zorganizovala od 17. – 21. marca výstavku kníh pre deti a mládež spojenú aj s predajom vystavených kníh. II. stupeň tak využil i túto možnosť a mnohé deti išli domov s rozžiarenými očami a novou knižkou „pod pazuchou“.

V piatom ročníku špeciálnych tried sa zrealizovalo k mesiacu knihy aj tematické vyučovanie na predmetoch SJL, VLA a VYV. Žiaci čítali text rozprávky, hrali divadlo, skladali obrázky podľa deja, tvorili maľované písanie a poster k rozprávke, hádali rozprávkové postavy a riešili osemsmernky na IKT. Usmerňovala ich Mgr. G. Kéry.

25. marca sa uskutočnila vo večerných hodinách online poradňa školskej špeciálnej pedagogičky Mgr. Kamily Antalovej na tému: Ako pomôcť deťom s poruchami učenia aj v domácom prostredí. Keďže detí s poruchami učenia a správania neustále pribúda, do budúcnosti plánuje urobiť ďalšie online stretnutia na rôzne témy, či online poradňu pre rodičov. Stačí sa len „prikliknúť“.

V stredu – 26. marca - sa základná škola stala miestom, kde sa čítalo na každom kroku! Žiaci sa totiž zapojili do Čitateľského maratónu, ktorý sa realizoval na tých najrôznejších miestach: sediac na zemi v triedach, na chodbe, hojdajúc sa na lane, slušne v laviciach, na poste rozhodcu v telocvični, v kúte, medzi skrinkami vo vestibule... všetko bolo v tej chvíli ideálne.

Veď čítanie je nielen zábava, ale aj spôsob, ako si rozšíriť svoju fantáziu a získať nové vedomosti. (Dokonca sa do Čitateľského maratónu zapojilo aj vedenie školy!) Táto aktivita je súčasťou marcového projektu „Čítajme si“, ktorý organizuje LDI (Linka pomoci pre deti a mladých ľudí). Jeho cieľom je zapojiť čo najviac čítajúcich, detí i dospelých a motivovať tak všetkých žiakov i nežiakov k väčšiemu záujmu o knihy. Zároveň zapojením do tohto projektu máme šancu vyhrať knihy pre školskú knižnicu i pre jednotlivcov.

Čitateľský maratón nám ukázal, ako si môžeme užiť knihy aj inak. Netradičné miesta v škole priniesli nové zážitky, a čo je najdôležitejšie, mnohí sa opäť presvedčili, aký skvelý je svet literatúry. Veríme, že Čitateľský maratón bol len začiatkom, a tešíme sa, že v budúcnosti ešte viac žiakov objaví kúzlo knihy. Počet zapojených žiakov do maratónu - 110! Organizačne celú akciu zastrešili Mgr. B. Gandžalová a Mgr. P. Kertéz.

Deti v školskom klube sa tiež v marci nenudili. Vyskúšali si rôznorodé aktivity. Pripomenuli si významné dni, ako je MDŽ, MAREC – mesiac knihy, Deň vody, Moje pocity či pripomenuli si Deň učiteľov. Vlastnoručne vyrobenými kyticami tak potešili najmä mamičky, staré mamy, ale aj tety.

28. marec – Deň učiteľov. Výročie narodenia Jana Amosa Komenského (r.1592)... Všetci tvrdia, že učiteľské povolanie je náročné, ale musím podotknúť, že pre mnohých z nás i priťažlivé. Učiteľ poskytuje každému jedincovi nové poznatky, informácie a potrebnou dávkou trpezlivosti ich pretvára v pevné znalosti a návyky. A veru najväčšou odmenou sú záručené vedomosti, či praktické zručnosti, ktoré i tento rok pretavili žiaci do malých darčiekov. Vyrobili papierové škatulky, ktoré ukrývali malé prekvapenie v podobe mydielok s medovou, konvalinkovou a orgovánovou vôňou. Pomaly im rástli pod rukami na hodinách techniky s odbornou pomocou Ing. D. Bálintovej. Dozdobené boli trblietavými srdiečkami. No aj srdiečka žiakov, pri odovzdávaní

svojich výtvorov, sa v podobe úprímného úsmevu zatrblietali. Presne v tento istý deň si učiteľia v popoludňajších hodinách pripomenuli svoj sviatok, na pozvanie primátora Jána Vengrína a komisie ZPOZ, i v obradnej sieni mesta Tisovec. Svieži program vyvrcholil ocenením štyroch pedagógov, medzi ktorými bola aj naša pani učiteľka, Mgr. Beáta Gandžalová. Srdečne ešte raz blahoželáme a želáme veľa učiteľského taktu, kreativity, zdravia a pohodových žiakov. Za celý kolektív Mgr. Marta Svobodová... a ešte pár umeleckých slov!

Jana Barillová – Venované učiteľom

Keď rozkvitnú prvé kvety v záhradách i na poli, nezabudni natrahať ich do kyticčky.

Do školy vezmi ju a daj ju tomu, komu vďačíš za veľa, v ktorom vidíš oporu a predovšetkým priateľa.

Daj ju tomu, čo ti denne hľadá v triede do očí, pomáha ti na vlak z detstva k dospelosti naskočiť.

Učí ťa aj nestratiť sa v realite života a pomáha od problémov uzlík ľahšie rozmotat.

Druhý týždeň každej jari v spomienkach sa naspäť vráť, nezabudni učiteľom svoju vďaku, úctu vzdať.

Ďakujeme za múdrosť, za ruku nás vediete, aby sme sa nestratili v budúcnosti vo svete.

pozn.red.: V rámci Dňa učiteľov ocenené boli aj: Mgr.Art. Katarína Mikušová (ZUŠ), Mgr. Janette Ovcíariková(EGT) a Ing. Katarína Belicová (SOŠ)

Ako treba uchopiť život

Rozhovor s Miroslavom Zvarom, súčasným predsedom Poľovníckeho združenia Voniaca, ktoré pôsobilo v Tisovci už pred druhou svetovou vojnou.

Vedieť niečo o ľuďoch, ktorí sa rozhodli žiť v Tisovci a pribrať si i bremeno pôsobenia v združení občanov Tisovca. Poľovnícke združenie Voniaca. Je to najstaršie poľovnícke spoločenstvo v tejto oblasti. Je to o ľuďoch, ktorým je blízka príroda. Poľovníctvo má tradíciu, pretože je to hodnota, ktorú uznávajú generácie a zároveň aj história. Oceňujeme, že sa takíto ľudia na to podujmú. Máme ich tu, žijú tu s nami, niekedy si ich ani nevšimneme, pokladáme za samozrejmosť, že sú. Nie je to celkom tak. Je to výnimočnosť Tisovca.

Miroslav Zvara po úspešnom ukončení štúdiá na SOŠ Tisovec pracoval zo začiatku v magnezitke Hačava, ale rozhodol sa vstúpiť do armády SR ako profesionálny vojak. Slúžil v Leviciach. Po desiatich rokoch sa vrátil domov, chýbal mu Tisovec a jeho príroda. Pracuje v Policajnom zbore SR. Oženil sa, má syna. Podujal sa na túto spoveď, ktorá môže byť návodom na riešenie zmeny klímy v spoločnosti, ktorá nás ohrozuje svojim nevyspytateľným spôsobom, prenosom svojich problémov na ľudí, či je to vplyv politiky, jej turbulencie, vojna v susednom štáte, ekonomické problémy Slovenska s dopadom na ľudí.

Život je príležitosť, ktorá sa neopakuje. Ako ste túto príležitosť uchopili?

MZ: Keď má človek okolo dvadsať rokov, hľadá sa, rozmýšľa, čo s mladosťou. Každý v tomto veku má ambície a chce niečo dokázať, nielen sebe. Práca v magnezitke síce bola zaujímavá, ale brána životného poznania ma lákala, skúsiť to, čo môže byť aj dobrodružstvo. Vstupom do armády SR som si naplnil očakávania, kde disciplína a cieľavedomosť boli školou, ktorú som absolvoval, aby som si utvrdil zásady, z ktorých teraz žijem. Stále mi chýbal Tisovec. Keď bola možnosť, tak som prišiel. Nakoniec som sa rozhodol vrátiť, aby som sa nemusel stále vracáť, tam, kde chcem byť. Levice síce poskytovali viac možností uplatnenia, ale odolal som. Našiel som si v Tisovci aj svoje životné šťastie, oženil som sa s Lýdiou Svobodovou.

Ste otcom, máte rodinu. Čo očakávate od života?

MZ: Tisovec má to, čo som inde nenašiel. V prvom rade je to príroda a tunajší ľudia. To je podľa mňa základ pre budovanie zázemia pre rodinu. Život sú prekážky. Očakávam, že to budem zvládať, pretože mám povinnosť okrem zamestnania usporiadať veci v rodine, v poľovníckom združení tak, aby bola spokojnosť. A potom sa dá od života veľa očakávať. Úspech si treba nielen zaslúžiť, ale nájsť spôsob, ako to dokázať. Nie je to jednoduché, to očakávam.

Cítite zodpovednosť za to, že žijete v Tisovci?

MZ: Bez zodpovednosti sa v tomto svete nedá žiť. Potom je to len priživovanie a to nevedie k ničomu. Tisovec si zaslúži zodpovednosť, ale keď sa pozrieme okolo seba, nie je to, čo očakávame. Zodpovednosť je prednosť, ktorú treba, aby sa nestagnovalo, to musí každý prijať, alebo sa aspoň k tomu priblížiť. **Združovanie ľudí, v PZ Voniaca, kde ste predsedom, má perspektívu a má význam pre človeka?**

Pandémia covidu výrazne obmedzila stretávanie ľudí. Práve vtedy to bolo výhodou, lebo sme mohli využiť prírodu a spoločné záujmy.

V takomto spoločenstve sa rušia generačné rozdiely, ostáva len spoločný záujem. Má to aj výchovnú účinnosť. Rybárstvo sa tiež k tomu približuje, tam som aj so synom členom. Takéto možnosti sú dôležité hlavne pre deti, venujem tomu pozornosť.

Súčasná situácia na Slovensku, kde sme svedkami boja o moc a z toho titulu je tu turbulentné dianie aj v ekonomike a spoločnosti. Ako to vaša generácia zvláda?

MZ: Nepredstavoval som si, že dostanem takúto ťažkú otázku. Skúsím. Je to na nás všetkých, ako to nasmerujeme. Generácia našich rodičov to zvládla lepšie, my sa musíme viac usilovať, dosť sme spohodlneli a istoty hľadáme inde, aj v zahraničí. To nie je ono, aj tu treba slušne a na úrovni žiť, a to by malo byť cieľom. Dôležitá musí byť rodina. Čestnosť musí byť súčasťou nášho konania a uplatnenie zásad, ktoré budú prínosom, je to umenie tejto doby. Nie celkom to zvládame. Osobitne je to Tisovec. To záleží na nás, ako to usporiadame, aby bola spokojnosť. Ja sa osobne k tomu prikláňam, aby sme šli dopredu, nemôžeme zľahostajnieť.

Čo pokladáte za potrebné, aby sa zlepšilo v Tisovci?

MZ: Úroveň služieb a ich dostupnosť, hlavne zdravotníctvo. Zachovanie prírody, čo je spojené so životným prostredím. Školstvo, minimálne udržať súčasnú úroveň. Možnosť telesného rozvoja detí, aktivizovať, podporovať športové činnosti pre deti. Infraštruktúru, vybavenosť.

Máte v rodine viceprimátorku Tisovca Martu Svobodovú. Je to nielen spoločenské postavenie, ale je to jej údel služby pre verejnosť. Ako to na vás vplýva?

MZ: Nie je to jednoduché, musím to zvládnuť, iná cesta nie je. Niekedy sa mi zdá, že som súčasťou jej funkcie. Musím to tolerovať, ale udržiava ma to v pozornosti a v podstate si rozumieme vo veľa veciach a to je dôležité. Je to nielen pre mňa pozoruhodná osobnosť. Viac rokov sa venuje dychovej hudbe Hradovanka, založila a vedie spevácky zbor Nôta. Zbor pre občianske záležitosti je jej srdcová záležitosť aj so spevom. Tak takáto latka náročnosti voči sebe sa mi ťažko bude dosahovať.

Pokladáte rodinnú ekonomiku za dôležitú?

MZ: Áno, bez toho nie je možné fungovať ako rodina. Stanovujú sa možnosti a či na to máme. Mám výhodu, manželka je finančná profesionálna účtovníčka, tak nemôžeme skrachovať. Istota je rozumieť peniazom a rodine.

Táto doba svojou náročnosťou skúša charaktery ľudí, ovplyvňuje ich konanie. Čo sa s tým dá robiť?

MZ: Ľudia musia často riešiť konfliktne a nepríjemné situácie, rýchle rozhodnutia nie sú dobré. Treba sa držať svojich zásad a skúseností aj iných. Schopnosť hľadať východiská a riešenia je potrebné. To si musíme vypestovať.

Čo by ste odkázali sebe a spoločnosti, v ktorej žijete?

MZ: Urobiť čo najmenej chýb a potom budeme spokojnejší. Naša generácia nie je taká múdra ako generácia našich rodičov, máme čo doháňať. Oni žili kľudnejšie ako my, môžeme im to závidieť. To je možno pre nás motivujúce.

Miroslav Zvara patrí ku generácii štyridsiatnikov. Nie je sám a to je výhodou nielen pre neho, ale aj pre verejný priestor, v ktorom žijeme. Tí starší očakávajú veľa od týchto ľudí, ale treba im pomôcť, aby sa naše očakávania naplnili.

Zhováral sa Vladimír Pašiak

Z činnosti primátora mesta v marci

V uplynulom mesiaci som riešil nasledovné veci:

04.03. – administrácia k projektu III. etapy verejného osvetlenia v meste Tisovec – príprava zmluvných dokumentov a príloh, príprava verejného obstarávania
06.03. – kontrola vykonávaných stavebných prác v ZŠ Tisovec – nové prechodové chodby so zateplením
07.03. – kontrola ukončených stavebných prác v MŠ Tisovec, prevzatie realizovaného diela – nové betónové oplotenie areálu MŠ od toku rieky Rimavy
08.03. – účasť na premiére DS Daxner Tisovec v MsKS Tisovec – Každý má svoju pravdu
- príhovor v kinosále k MDŽ, odovzdávanie kvetov ženičkám
10.03. – porada primátora s TSP, MsP, MOPS a vedúcim aktívnych pracovníkov, koordinácia prác pri udržiavaní čistoty verejných priestranstiev v Tisovci a v Rimavskej Píle,
- kontrola čistoty a poriadku v osade Hrb na Rimavskej Píle
- stanovený harmonogram prác, odstránenie nežiadúceho stavu
11.03. – administratíva primátora na MsÚ
- konzultácia k príprave podania žiadosti na rekonštrukciu MsKS Tisovec cez výzvu z Modernizačného fondu,
- online pracovné stretnutie s projektovou manažérkou k finalizácii podaniu žiadosti o nenávratný finančný príspevok pre ZŠ Tisovec /vybavenie 2 nových jazykových učební, fyzikálnej a chemickej učebne, ako aj kompletne nové vybavenie pre ŠKD/
12.03. – Environmentálny fond – komunikácia k realizácii projektu III. etapy verejného osvetlenia
- účasť na komisii výstavby, rozvoja mesta a cestovného ruchu
- účasť na komisii životného prostredia
13.03. – pracovné stretnutie v Banskej Bystrici s elektroprojektantom k projektu verejného osvetlenia, odborné vyjadrenie elektroprojektanta k rozsahu prác uvedeného projektu po znížení dotácie
17.03. – pracovné stretnutie na MsÚ Tisovec so starostami obcí Orávka, Číž a Vlkyňa – spoločný stavebný úrad, zmluvné podmienky stavebného úradu, príprava na spustenie centier zdieľaných služieb do praxe
18.03. – pracovné stretnutie na MsÚ Tisovec s riaditeľom Oblastnej organizácie cestového ruchu k realizácii a podaniu žiadosti k projektu rekonštrukcie starej budovy Radnice na Nám. Dr.

Clementisa

- účasť na ekonomickej komisii

19.03. - účasť na kooperačnej rade UMR v Rimavskej Sobote

– schvaľovanie prioritných projektov

- ÚPSVaR Rimavská Sobota – podpisy dohôd a zmlúv /chránené dielne a aktívni pracovníci/

- účasť v kinosále MsKS Tisovec na pripomienke 145. výročia úmrtia Mateja Hrebendu

- finalizácia administratívy projektu III. etapy verejného osvetlenia

20.03. – prijatie poslanca NR SR Martina Dubéchiho na MsÚ Tisovec, témy stretnutia - problémy regiónov, problémy samosprávy, konsolidácia a dopad na samosprávy, socialno-ekonomické problémy nášho regiónu, školstvo

- účasť na komisii kultúry a športu mimo plánu zasadnutí

21.03. – podpis Zmluvy o dielo projektu Revitalizácie Tisovskej Šťavice – v priebehu mesiaca apríl 2025 plánovaný začiatok prác

- doplnenie žiadosti o NFP k projektu rekonštrukcie ul. Hviezdoslavovej – nový asfaltový kryt

- sfinalizovaná a podaná žiadosť na projekt s názvom „Modernizácia Základnej školy Dr. V. Clementisa Tisovec“ – kompletne vybavenie 2 nových jazykových učební, fyzikálnej a chemickej, ako aj kompletne nové vybavenie pre ŠKD a žalúzie na okná

24.03. – účasť na dozornej rade Služieb mesta Tisovec

26.03. – pracovné stretnutie kooperačnej rady UMR Rimavská Sobota k presunom finančných prostriedkov v rámci jednotlivých opatrení za účelom efektívneho vyčerpania eurofondových prostriedkov z PSK 2021-2027 v UMR Rimavská Sobota

28.03. – pracovné stretnutie na MsÚ Tisovec so starostkou Klenovca k spoločnému projektu cez UMR Rimavská Sobota za účasti zástupcu firmy na realizáciu projektu /passport ulíc a miestnych komunikácií, digitalizácia územného plánu, inžinierske siete, passport cintorínov Street View mesta/
31.03. – pracovné stretnutie v UNIQA Rimavská Sobota – poistné zmluvy k projektom

- konzultácia a finalizácia podkladov k podaniu žiadosti o podanie nenávratného finančného príspevku na projekt rekonštrukcie budovy MsKS Tisovec

Bc. Ján Vengrín, MBA

Nemám nič, nežiadam nič

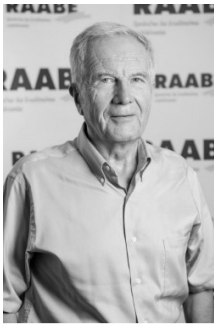
19. marca 2025 sme si spoločne pripomenuli v kinosále MsKS Tisovec 145. výročie úmrtia nášho významného rodáka - Mateja HREBENDU. V rovnomennom literárnom pásme sme prešli Matejov neľahký súkromný život, jeho prácu na literárnom poli, jeho význam pri propagácii slovenských a českých kníh i čítania medzi obyčajnými ľuďmi. Často hovorieval: „Nemám nič, nežiadam nič.“ A pri svojej slepote videl oveľa viac ako mnohí cez veľké okuliare. Knihy videl srdcom, nie očami.

Aj týmto programom sme vzdali poctu osobnosti, ktorá sa priatelila so všetkými dobrými ľuďmi. Aj oni s ním. Ak poprosil o knihu, ľudia mu ju bezpochyby dali. V temných končinách roznášal svetlo. Ako to už býva, dobrí ľudia majú ťažký život. Matej ho bezpochyby mal. Tým, že bol taký utrpený životom, miloval lásku, radosť a vedel byť aj šťastný. Tešil sa z hocijakej maličkosti, z každej darovanej knihy. Nezaujímalo sa o slávu. V ľuďoch hľadal priateľstvo, ochuť a šťastie. Ďakujem všetkým účinkujúcim: Monika Koncošová, Dušan Kojnok, Michal Stejskal, Karol Hruška, Milan Katreniak, spevácka skupina Skaliny z Hnúšte a Sexteto pri ZUŠ v Hnúšti. Za zapožičanie portréty M. Hrebendu ďakujem Marcele Kajbovej.

28. marca 2025 sme program reprízovali v MsKS Húšťa a ako moderátori sa predstavili Diana Vojenčiaková a Martin Pliešovský.

Miroslava Kojnoková

Prof. MUDr. Milan Kriška, DrSc.

Nevedno, či iba skôr narodeným ten čas, dni aj roky tak neúprosne utekajú, ale tých pár rôčkov pribudlo zas aj Tebe, vážený pán profesor Milan Kriška, ktorému Ti ich život pri spokojnosti dožil byť ešte stále medzi nami. Patrí zato nevýslovná vďaka.

„Čas ako dohán koreňový sa v hrubých prstoch mrví „hovorí básnik a my si v zhone dní ani neuvedomujeme, že aj náš individuálny čas takto rozdrobený na dni, mesiace a roky uniká, plynie závratne rýchlo. Takto závratne rýchlo

prichádzajú aj naše životné jubileá, aby nám pripomenuli nekonečnosť času i jeho hranice.

Akoby iba pred nedávnom sme k okružnému jubileu blahoželali výraznej osobnosti farmakológie a klinickej farmakológie profesorovi, doktorovi medicíny pánovi Milanovi Kriškovi, rodákovi z malebného kraja Malohontu z mestečka Tisovec.

Väčšiu časť svojho života žije vo veľkomeste Bratislava, kde ako pedagóg a vedecko-výskumný pracovník roky pracoval aj na vysokých postoch. Doposiaľ pôsobí na Lekárskej fakulte Univerzity Komenského na Ústave farmakológie a klinickej farmakológie kde sa venuje edukatívnej činnosti slovenským a anglickým študentom. Svojho času zastával post prodekana lekárskej fakulty a bol aj prednostom tohto ústavu.

Zakladal a predsedal Spoločnosti klinickej farmakológie, pôsobil v Komisii pre bezpečnosť liekov, Ústrednej komisii pre racionálnu farmakoterapeutickú liekovú politiku Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky a pôsobil aj ako konzultant Svetovej zdravotníckej organizácie – WHO.

Je autorom mnohých monografií, spoluautor mnohých vedeckých publikácií, autor veľkého počtu odborných článkov publikovaných v domácich a zahraničných časopisoch, zborníkoch a mnohých iných periodikách, aktívne sa zúčastňoval vystúpení s odbornými prednáškami na pôde mnohých domácich a zahraničných podujatí a sympózií, prednášal študentom na prestížnych zahraničných univerzitách a vychoval mnohých aspirantov a doktorantov. Mnohé, ostatné dôležité aktivity vymenovať iba ťažko.

Tvoje dosiahnuté výsledky vážený pán profesor Kriška a pôsobenia na vysokých postoch sú nezmazateľné.

Ešte stále pohľadný, ale veľmi skromný, ktorému vek iba ťažko uhádnuť sa v týchto dňoch dožíva úctyhodného, pozhnaného veku, ktorý si vraj treba zaslúžiť. Ty si si ho vážený pán profesor zaslúžil plným právom. Vďaka za to aj tomu Najvyššiemu.

Popri náročnom povolaní, ktoré sa stalo Tvojim poslaním a

pracovnom vyťažení nezabúdaš na svoj krásny, malebný, rodný kraj Malohontu, mestečko Tisovec obkolesený čarovnou prírodou, do ktorého sa aj so svojou široko rozvetvenou rodinkou tak často a rád ako správny a pravý lokálpatriot vraciaš. Pôsobivo upravené, zaujímavo zveladené Vaše bývanie s čarovným okolím a ešte krajšou záhradou, ktorá je zas doménou Tvojej manželky, pani Olinky, ktorá je pre Teba samozrejme „najdrahšou každým svojim zmyslom „- je celému okoliu pastvou pre oči, pohladením duše. Obdivuhodné sú nielen Tvoje vysoko odborné vedomosti a znalosti náročnej vedy akú si vyštudoval pán profesor Kriška, poradiť a pomôcť či inak v každom ohľade povzbudiť v mnohých študijných a osobných problémoch dokážeš každého – nikoho neodmietneš. To dokáže iba osobnosť s hlbokou dávkou empatie, ktorá okrem mnohých iných pozitívnych vlastností medzi základné atribúty Tvojej hodnotovej orientácie nesporne patria.

Ktosi múdry povedal: „Nikdy nie je dosť, aby sme človeku preukázali úctu,.. O to, ako aj o mnohé k vystihnutiu Tvojho osobného profilu či aspoň nájsť tie správne vyjadrenia pre doplnenie curriculum vitae som sa veľmi snažila.

Moje najúprimnejšie laudatio vyjadrujem nielen za seba, ale aj za mnohých tých, ktorí Ťa poznajú.

Vážený pán profesor Kriška.

K Tvojmu narodeninovému sviatku prajem plnú náruč ešte mnohých sviežich, pozhnaných dní naplnených radostnými chvíľami pri sviatočnom stole Tvojej početnej, milovanej a milujúcej rodinky. Nech si ešte po mnohé letá medzi nami, ktorí si Ťa vysoko ctíme a vážime a Ťa potrebujeme...

Za všetko čo si v živote vážený pán profesor Kriška dokázal a svojim pôsobením na na alma mater neustále dokazuješ, patrí vďaka od nás mnohých...

Tvoja neskonaná empatia, ústretovosť a šľachetnosť akú okolo seba šíriš... a na poli vedy rozdávaš by nám mnohým navôkol veľmi chýbala...

Nech Ťi dá Pán Boh naďalej iba zdravie, radosť a spokojnosť v kruhu Tvojich najbližších, najmilších a priateľov ešte po veľa pozhnaných rokov.

S hlbokou úctou, obdivom, uznaním a vďakou sa pred tebou skláňam nielen ja ale aj široká vedecká obec.

Bolo pre mňa veľkou cťou, poznať Ťa. Osudu vďačím aj zato, že som pod Tvojim vedením mohla s Tebou spolupracovať.

Ďakujeme, že si, vážený pán profesor Milan Kriška.

S úctou a láskou Ťi tak aj za mnohých ľudí zo srdca žičím

Jela Macková

Priniesol nám cestu plnú rozprávok, stretnutie s obľúbenými knihami, a to nielen vo všetkých triedach, ale aj v knižnici. Deti 3. triedy sa vybrali do **MESTSKEJ KNIŽNICE A.H.ŠKULTÉTYHO 12. marca** a o týždeň neskôr **18. marca** aj ich starší kamaráti – predškôláci. Videli, kde si môžu knihy vypožičať aj domov, ako si knihu prezerať, aby slúžila čo najdlhšie. Vypočuli si zaujímavé príbehy a zahrli sa hry. Naše deti majú knihy veľmi rady a často si ich prezerajú a „čítajú“ z nich. Nech im to vydrží čo najdlhšie.

Popri rozprávkach sú u nás obľúbené aj pesničky, hudobné nástroje, pohyb. Toto všetko v jednom balíčku priniesli deťom profesionáli v

Čo nám priniesol marec?

hudobnej dielni **13. marca** pod názvom **POĎME SA HRAŤ, POĎME MUZICÍROVAŤ**. Program bol zostavený veľmi zaujímavo, od oboznámenia s hudobnými nástrojmi, cez spevácke činnosti až ku pohybovým aktivitám.

Marec nám tiež priniesol jarné prebúdzanie. Už tradične pripravujeme s deťmi rozlúčku so zimou, ktorú zosobňuje **MORENA**. Tú sme **20. marca** odprevadili pesničkami a riekankami na dlhú cestu. Najprv sme ju zapálili a horiacu hodili do Rimavy. Tak sme privítali prvé jarné dni a zaspievali slniečku, aby sa už rozžiarilo svojimi teplými lúčmi.

Posledný marcový deň – **31. marca**, sme začali prvým tréningom jarnú časť projektu **DAJME SPOLU GÓL**. Hoci nám počasie nedoprialo športovať na dvore, tréner Robko Hurák pripravil kondičný tréning pre budúcich futbalistov v triede. Deti už vedia, že dobrým výkonom a „dávaním“ gólov predchádza poctivá príprava. Ale aj tak sa najviac tešia na trávnik s loptou a brámkami. Do júna to určite zvládnú.

V marci sme sa viac venovali aj výtvarnému umeniu, pretože v každej triede máme nadaných umelcov. Aby sme o talente našich detí dali vedieť aj širšiemu okoliu, popri výstavkách v šatni pre rodičov, sme sa zapojili aj do **VÝTVARNÝCH SÚŤAŽÍ**. A to hneď, v rámci celého Slovenska, do niekoľkých: *Dúha, Divadlo očami detí, Vesmír očami detí, Môj rodný kraj, najkrajší kút v širom svete*.

A nakoniec, marec nám priniesol **NOVÝ PLOT** v zadnej časti nášho dvora. Veľmi sa z neho tešíme. Je to nová plocha pre maľované obrázky, ktorými skrášlime deťom prostredie pre hry i edukačné aktivity, tak ako je to v prednej časti.

Júlia Hodoňová, Materská škola Tisovec

60. výročie prenesenia fakle s ohňom z vysokej pece v Tisovci do VSŽ Košice (1965 -2025)

Míľniky tisoovského železiarstva a histórie Tisovca

26.6.1334 - prvá písomná zmienka o Tisovci

1596 - Tisovec sa uvádza ako banské mesto. Už vtedy sa tu ťažilo, zlato, striebro a ruda

1689 - Postavenie novej železiarne v Tisovci. Tisovské bane ležia asi 6 km od železniari

1705 - František Rákoczi odkúpil tisoovské železiarne, za 14. tis. zlatých

1750 - závod sa skladal z dvoch vysokých pecí a jedného hámra v Tisovci a na Píle

1782 - výstavba vysokej pece veľkých rozmerov. Stala sa najväčším výrobcom surového železa v Uhorsku

1853 - 1855 modernizácia vysokej pece

1881- rekonštrukcia železniari. Výstavba druhej vysokej pece a súvisiacich výrobných zariadení

1892 – založenie dychovej hudby

1896 - vybudovanie odbočky železničnej trate do Pohronskej Polhory a cez horské sedlo Zbojská ozubnicovou železnicou do Tisovca. Po zániku železniari, v roku 1966 skončila aj nákladná doprava na tejto trati.

1902 - vybudovanie dvoch lanových dráh na prepravu

vápence, trosky a dreveného uhlia medzi Železníkom a Tisovcom

1922 - 24 boli vysoké pece zbúrané a postavená nová vysoká pec

1935 - prestavba vysokej pece na objem 245 m3 s 140 ton surového železa za 24 hodín.

1942 - vysoká pec bola predaná do železniari v Podbrezovej

1943 - Spreádzkovanie vysokej pece po rekonštrukcii. V železniari pracovalo 165 robotníkov

1951 - začiatok vyučovania na dvojročnej Majstrovskej škole s hutníckym zameraním

1971 - definitívne ukončenie hutníckej éry školy. Od jej vzniku ukončilo školu 1402 absolventov denného štúdia aj 151 absolventov večerného štúdia

1954 - rekonštrukcia a modernizácia vysokej pece na objem 325m3.

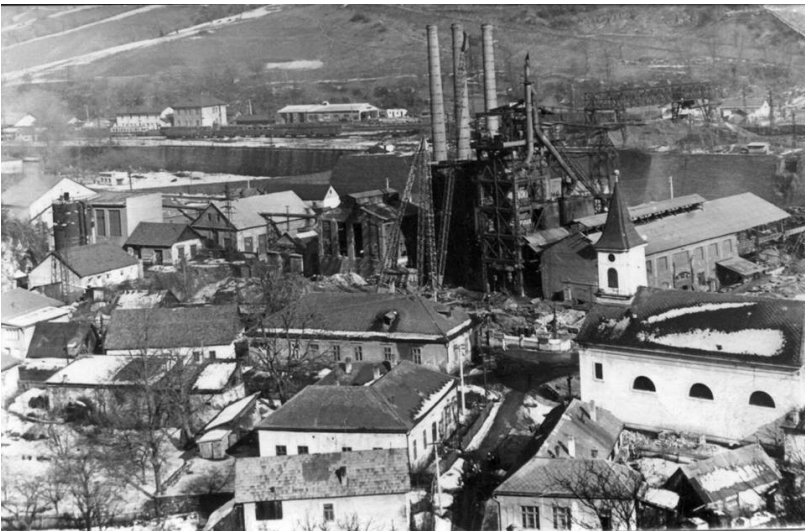
1965 - vládou bola zrušená vysoká pec v Tisovci. Výstavba nového závodu Strojstav, dnešné CSM Tisovec a.s.

18. máj 1965 - doprava ohňa z tisoovskej vysokej pece na zapálenie vysokej pece č.1 vo VSŽ.

Zapálenie samotné sa uskutočnilo dňa 1. júna 1965 o 21.30 hod. ohňom z vysokých pecí z Tisovca a zo severomoravského kraja. Pec slávnostne zapálil vtedajší minister hutného priemyslu. O dva roky neskôr bola zapálená vysoká pec č.2 a v roku 1969 vysoká pec č.3. Za 60 rokov pretieklo cez odpadové otvory troch vysokých pecí 200 miliónov ton surového železa.

Za robotou po zrušení vysokej pece odchádza 35 rodín hutníkov, odborníkov do Košíc, kde našli prácu najmä pri vysokých peciach č. 1,2 a 3. Podrobnejšie o živote Tisovčanov v Košiciach bolo napísané v Tisovskom mesačníku vydanom v januári 2025. Tisovská vysoká pec bola vtedy za ostatných 40 rokov jediná na Slovensku. V nej sa sústredili všetky stáročné tradície železiarstva na Slovensku. Už v roku 1611 prevzala štátna správa v Tisovci olovenú a striebornú hutu a v roku 1709 aj železnú hutu, od súkromných podnikateľov. Je celkom prirodzené že týchto niekoľko storočí sa hlboko vrylo zmýšľania, bytia aj osudov obyvateľov Tisovca. Vytvorili sa celé rody hutníkov, kde synovia preberali vedomosti, zručnosti a schopnosti po svojich otcoch a starých otcoch. Žiaľ, postupne sa vyčerpali aj zásoby

surovín a v 18. a 19. storočí sa väčšina surovín musela dovážať a tým aj konkurovať začalo lacnejšie železo z rakúskej časti monarchie. Železiarsky komplex Podbrezová – Tisovec – Hronec – Piesok zaznamenal v roku 1921 stratu 105 miliónov a v roku 1937 už 555 miliónov. V tom čase boli už plány na zrušenie vysokej pece. Zišlo z nich a v roku 1920 bola opäť vysoká pec uvedená do prevádzky. Od roku 1928 do 1935 rástli straty zo 4 na 23 miliónov a v roku 1955 strata 18 miliónov. Od roku 1945 dosiahla strata 174 miliónov.

V roku 1958 rozhodlo ministerstvo hutného priemyslu odstaviť vysokú pec v Tisovci v roku 1965. V tomto čase výroba železa v Tisovci nepredstavovala ani jedno percento československej výroby železa. Osud vysokej pece bol spečatený a v súvislosti s rýchlo postupujúcou výstavbou komplexného hutníckeho cyklu, od roku 1960 na východe Slovenska, aj potvrdený. Mnohé boli návrhy na náhradné zamestnania pre robotníkov pri vysokej peci, ale aj pri súvisiacich prepravných, výrobných, ťažobných

zariadeniach v Tisovci ktorých sa toto rozhodnutie dotklo celkom.

Náhradné riešenia výstavbou Strojstavu čiastočne pokryli potrebu pracovných miest. Ostatný rozvinutý priemysel a doprava v Tisovci sa už nikdy nedostali do predchádzajúcich čísiel.

Citát z dobovej tlač v roku 1966 vraví: „Ak sa v Tisovci niečo prestarlé, prežité a nerentabilné ruší, vyrastá hneď vedľa tohto niečo nové, čo bude znamenať ďalší rozkvet a rozvoj Tisovca nielen dnes, ale aj v budúcnosti. Bude to najkrajší dar a pamiatka tým, ktorí tvorili stáročné dejiny baníctva a hutnícka tohto mestečka Rimavskej doliny“.

Koniec citátu. Ďalšiu históriu a život v Tisovci si už budovali nasledovníci, občania, obyvatelia aj môjho rodného mesta sami. Raz niekto z pamätníkov spracuje aj toto 60 ročné obdobie Tisovca od roku 1965 po súčasnosť.

My, ktorí sme odišli za robotou do sveta, sme aj tam museli dokazovať, že značka „Tisovec“, ktorú priniesla do Košíc veľká skupina šikovných a zručných robotníkov, si zastala zodpovedne aj tam svoje miesto.

Život pravdaže ide ďalej. Na túto spomienkovú 60. ročnú históriu už ani doma si veľa ľudí nepamätá. Ale je to história Tisovca, ktorá patrí do 691 ročnej histórie od jeho prvej zmienky o ňom.

Táto spomienka je súčasne aj poďakovaním sa všetkým, ktorí si aj vo svete našli svoje miesto a rodné mesto si vždy s úctou pripomínali.

Všetci sme vyšli s tisoovských veľmi kvalitných škôl od základnej školy až po priemyslovku s maturitou. Môžem za seba napísať, že na začiatku pri vstupe do života, nám dali výborný základ, z ktorého sa dalo prežiť celý život, až do súčasnosti. To sú naše spomienky a myšlienky od detstva až po súčasnosť ktoré nás s domovom spájali a spájajú.

Za to mu, Tisovcu, patrí úprimné poďakovanie za všetkých, ktorí sa tu narodili, na tých, ktorí sa o to pričinili.

S úctou a poďakovaním

JUDr. Ján Caban, tisoovský rodák

Košice, apríl 2025

Útržky z kroniky

Finančný stav obce roku 1933. Dlžoba mesta činí k dnešnému roku vyše jedného miliona korún, ktorú nemožno predbežne aspoň čiastočne splatiť, lebo niet možnosti odpredať časť hory súcej na vyrúbanie, keď že celý drevársky priemysel od 2 rokov úplne spí následkom slabého zahraničného vývozu. Dlžoba vznikla následkom mnohých investícií do stavieb, atď... a to všetko od štátneho prevratu.

Helena Pašiaková